

20. januar 2020

Gledališče: Božična pesem

Dickensonova Božična pesem v prozi je spremenila božič. Ne samo, da ga je dvignila nad religijsko veljavo, temveč ga je tudi otoplila, grobo rečeno - sekularizirala, ustvarila iz njega tisti dan, ko bi si morali vsi seči v roke, si odpustiti morebitne nesporazume ter se med seboj imeti radi, vsaj tisti dan 25. decembra.

[Nejc Furlan](#)

[#kolumna](#), [#kultura](#), [#gledališče](#)

Seveda je to nenavadno, glede na to, da je Božična pesem v prozi nekaj povsem drugega od prazničnega kiča. Je zgodba z elementi grozljivega, zgodba o človeški hladnosti, smrti in občih krivicah, ki so z režisersko prefinjenostjo v novogoriški izvedbi še posebej poudarjene v smislu zbirokratizirane vsakodnevne rutine.

Eno izmed najbolj znanih del Charlesa Dickensa je namreč neizčrpen vir nešteti odrskih, animiranih, glasbenih in filmskih priredb. V bistvu vsako »zrelo« gledališče ima v (pred)božičnem času uprizoritev, ki je obdobju primerna in namenjena vsem generacijam, saj nagovarja karseda široko publiko.

Takšna je tudi uprizoritev Ivane Djilas. Ne moremo se znebiti občutka, da uprizoritev nenehno sugerira na, sedaj že kultno, uprizoritev **novogoriškega gledališča** – *Peter Kušter. Božična pesem* je sicer manj cinična, režisersko previdnejša, skratka »gledljivejša«, a še vedno ponazarja črno-bele obraze benigne tradicije, ki nas iz leta v leto polni, bodisi s konstantnimi glasbenimi popevkami ali tradicionalističnim krščanskim glasbenim repertoarjem. Niti ni pomembno, če si veren, božiču se ne moreš izogniti, družbeni pritisk je tako velik, da je vsak obrat proti božiču smatran skorajda kot uporniško dejanje. A, če gre pripisati božiču, predvsem kot prazniku, kaj koristnega, je to več časa za razmislek, tudi o sebi, nekakšna heraklitska poglobitev vase, svojemu izvoru in prevpraševanju samega sebe. Če ne gre drugače, te v to prisilijo duhovi. Trije: duh preteklosti, sedanosti in prihodnosti in – ne želite si ji spoznati, saj ne prinašajo evangelijskega »veselega sporočila.« Eden teh, ki ni sposoben otepanja lastnega predpražnika je zagotovo stiskaški Ebenezer Scrooge, ne le, da je odljuden, nepriljubljen in neugoden mizantropski starec, celo božiča ne mara, zdi se mu preživet praznik, nekakšna pokvarjena lajna, kot je tudi neprestano Scroogovo godrnjanje v kreaciji Radoša Bolčine.

Novogoriška igralska zasedba se pravzaprav učinkovito enači s spremljajočim glasbenim ansamblom, ki razigrano krmari med nežnim božičnim kabaretom v glasbi in igri ter klasično gledališko postavitev. Le Bolčina pravilno solira, igra svojo igro zateženca, ki mu je mar le za spalni plašč, skodelico in fotelj, nekakšen prakavčar, ki ni pripravljen gandijevsko videti v sebi rešitve. Že omenjen kontrast Bolčine in preostalega ansambla, zato poraja gledališko magijo, ki doživi vrh z animacijo velikanske lutke.

Nasploh je uprizoritev tudi tehnično učinkovita, fantazijski prizori so z minimalnimi tehničnimi učinki zadostno začarani v gledljivo gledališko doživetje, h kateremu pripomore tudi uigrana glasbena spremljava Blaža Celarca in Jožija Šaleja.

Konec je, kot je že najbrž znano, srečen. A prav pravljичnost *Božične pesmi* je morda največji opoj za gledalca, ki na koncu trpko spozna, da realnost ni niti približno takšna; ne pri sebi, kaj šele pri družbi.

* Naslovna fotografija: [Peter Uhan](#)